

Minister
Zdrowia

ZPN.055.5.2024.KM
Warszawa, 06 grudnia 2024

Pani
Anna Spurek
Green Rev Institute

Pani
Morgan Janowicz
Koordynatorka ds. Partnerstwa Green Rev Institute

Szanowne Panie,

w odpowiedzi na petycję z dnia 4 października 2024 r. w sprawie nowelizacji rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach (Dz. U. poz. 1154) poprzez zwiększenie dostępu do zdrowych, roślinnych posiłków w placówkach edukacyjnych, uprzejmie proszę o przyjęcie poniższych informacji.

Wyniki licznych badań naukowych wskazują, że zdrowie człowieka zależy m.in. od sposobu odżywiania. Światowa Organizacja Zdrowia podaje, że stosowanie zdrowej diety, stanowi jeden z głównych czynników wpływających na zapobieganie chorobom niezakaźnym, w tym m.in. chorobom układu sercowo-naczyniowego, nadciśnieniu, cukrzycy oraz chorobom nowotworowym¹. Zgodnie z zaleceniami opracowywanymi przez ekspertów w zakresie zdrowego żywienia, należy dążyć do zwiększania w codziennej diecie udziału błonnika, jak i ograniczania spożycia składników niekorzystnych dla zdrowia, w tym m.in. tłuszczów nasyconych oraz cukru².

¹ Advancing the global agenda on prevention and control of noncommunicable diseases 2000 to 2020: looking forwards to 2030. Geneva: World Health Organization; 2023. Licence: CC BY-NC-SA 3.0 IGO

² <https://ncez.pzh.gov.pl/abc-zywienia/talerz-zdrowego-zywienia/>

Zdrowe, racjonalne żywienie jest jedną z podstawowych potrzeb człowieka, warunkiem prawidłowego rozwoju, a także dobrego samopoczucia. Nieprawidłowości w żywieniu oraz niska aktywność fizyczna są przyczyną wielu zaburzeń metabolicznych, w tym przede wszystkim nadwagi i otyłości.

Sposób żywienia dziecka ma wpływ na jego rozwój poznawczy oraz wyniki w nauce, co ponad wszelką wątpliwość pokazują doniesienia naukowe ostatnich lat. Dzieje się tak, ponieważ procesy nauki są nierozdzielnie związane z rozwojem anatomicznym mózgu, na który wpływ mają m.in. składniki pokarmowe diety.

Ważną rolę w zaspokajaniu potrzeb żywieniowych dzieci i młodzieży oraz w kształtowaniu właściwych zachowań żywieniowych oprócz rodziców odgrywa także środowisko przedszkolne/szkolne.

Żywienie dziecka w placówce oświatowej jest integralną częścią procesu nauczania i rozwoju. Placówka edukacyjna zajmuje się m. in. kształtowaniem postaw związanych ze zdrowiem oraz szanowaniem środowiska naturalnego. Placówka powinno kształtować postawę prozdrowotną u dzieci i młodzieży, w tym zapewnić: prawidłowo skomponowane pod względem wartości odżywczej posiłki, edukację żywieniową i kulinarną, a także edukację związaną z ochroną środowiska naturalnego.

Zmieniający się klimat, zwiększające się koszty utylizacji odpadów, zmniejszające się zasoby wody pitnej oraz aspekty zdrowotne to tylko niektóre czynniki, które wpływają na konieczność wprowadzenia zasad diety planetarnej w żywieniu, także zbiorowym w placówkach oświatowych. Względy środowiskowe, ekonomiczne, a także edukacyjne sprawiają, że coraz więcej placówek oświatowych zaczyna wprowadzać konkretne działania, które mogą wpłynąć na zmianę diety na korzystniejszą dla zdrowia i środowiska.

Wdrażanie diety planetarnej jest ważnym zadaniem dla wszystkich osób zajmujących się realizacją żywienia. Warunkiem sukcesu wprowadzanych zmian jest edukacja personelu, rodziców oraz dzieci, a także stopniowe wprowadzanie zmian w jadłospisie, tak aby zarówno personel placówki, dzieci, jak i rodzice mogli zapoznać się ze zmianami w sposób ewolucyjny. Należy podkreślić, że zmiany „na talerzu” to tak naprawdę zmiany nawyków żywieniowych. Podjęte wyzwanie jakim jest wprowadzenie zasad diety planetarnej w żywieniu zbiorowym będzie owocować w przyszłości nie tylko zmniejszeniem obciążeń finansowych dla placówki, ale przede wszystkim wpłynie pozytywnie na warunki życia i zdrowie przyszłych pokoleń.

W tym miejscu pragnę zwrócić uwagę, że kwestia promocji posiłków roślinnych w żywieniu zbiorowym jest przedmiotem analiz prowadzonych przez Ministerstwo Zdrowia. W dniu 27 listopada 2024 r. w Ministerstwie Zdrowia odbyło się spotkanie dotyczące omówienia

zasadności nowelizacji tzw. „rozporządzenia sklepikowego”. W spotkaniu uczestniczyli eksperci Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego PZH – Państwowego Instytutu Badawczego, Instytutu Matki i Dziecka, Instytutu „Pomnik-Centrum Zdrowia Dziecka”, a także przedstawiciele Ministerstwa Edukacji Narodowej, Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej oraz Głównego Inspektoratu Sanitarnego. Uczestnicy spotkania poparli propozycję promocji posiłków roślinnych, niemniej jednak kwestia propozycji wykreślenia aktualnego zapisu par. 2 ust. 2 pkt 8 rozporządzenia „sklepikowego”³, tj.:

8) co najmniej raz w tygodniu była podawana porcja ryby,

na rzecz:

8) co najmniej raz w tygodniu były podawane posiłki niezawierające produktów odzwierzęcych, poprzez które rozumie się posiłki, które nie zawierają żadnych produktów pochodzenia zwierzęcego,

spotkała się z dezaprobatą ekspertów. Eksperci zaproponowali uwzględnienie propozycji podawania, co najmniej raz w tygodniu, posiłku roślinnego, niezależnie od dnia, w którym serwowana jest ryba. Ponadto, dyskutowano również o kwestii uwzględnienia napojów zastępujących mleko, co niewątpliwie rozszerzyłyby asortyment i wpłynęło na różnorodność produktów oferowanych w żywieniu zbiorowym. Propozycja ta została uznana jako możliwa do uwzględnienia.

Niezależnie od powyższego, pragnę zauważyć, że z uwagi na prowadzone wstępne analizy i spotkania robocze dotyczące nowelizacji rozporządzenia sklepikowego, aktualnie nie jest możliwe wskazanie precyzyjnego terminu wejścia w życie ewentualnych zmian w ww. przepisach.

Z wyrazami szacunku
z upoważnienia Ministra Zdrowia
Wojciech Konieczny
Sekretarz Stanu
/dokument podpisany elektronicznie/

³Dz. U. poz. 1154